

Eigen lied

Een man probeerde op zijn hoofd te staan, achter in zijn tuin. Maar hij zakte steeds weg, zijn hoofd en zijn rug kon hij niet recht houden. Alsof hij van gummi was, het was geen gezicht. Binnen zat zijn vrouw, thee te drinken en de krant te lezen. Ik liep achter hun tuin voorbij en zag het gebeuren. Het was in een Vinexwijk, allemaal nieuwbouwhuizen, met van die tuintjes, schuttingen, een zandbak of trampoline voor de kinderen, kaal nog, alleen kleine architectenboompjes. Het hele leven lijkt er teruggebracht tot een betaalbaar, overzichtelijk en functioneel model.

Ik had juist te horen gekregen dat de menselijke constitutie moeilijk te doorgronden is, alleen al omdat onze begrippen zijn ontleend aan de materiële wereld. De geestelijke werkelijkheid laat zich er niet in vangen. 'Alsof je een voetafdruk in de modder probeert te verklaren vanuit de modder: dat gaat niet.' Ervaringen worden opgeslagen in de organen, en of die al dan niet goed functioneren hangt af van waar zij hun kracht aan ontleen. Het geestelijke dus.

Natuurlijk, het had allemaal met angst te maken. Die moest mogen meedoen, zonder hem te veroordelen. Repelsteeltje moet zijn naam krijgen. 'Niemand weet, niemand weet, dat ik Repelsteeltje heet.' Als de koningin onverwacht toch de juiste naam noemt, stampt het mannetje woedend op de grond en zakt half weg, waarna het zichzelf in tweeën scheurt.

We kregen het over het verleden, uit wat voor nest ik kwam, hoe mijn familie in elkaar zat. Over vroeg opgebouwde patronen die zich een leven lang herhalen.

'Waarom heb je je indertijd zo afgezet tegen je afkomst?', vroeg ze.

'Omdat ik heel andere dingen wilde dan zij. Dingen zonder nut of status, maar van een grote schoonheid.'

'En waar heeft dat conflict zich later herhaald?' Ja, nu zag ik het. Verschillende keren. En nog steeds. Gek dat dat zo werkt.

Toen vroeg ze door, voorzichtig maar vasthoudend.

'Welke woorden zou je willen uitspreken die je niet zegt?' Ach, zo veel en zo vaak.

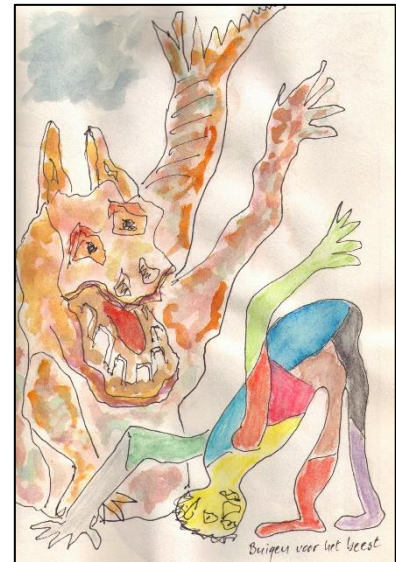
'Niemand anders kan spreken, horen, voelen, ruiken voor jou,' zei ze, 'alleen jij hebt je leven in handen.'

Ja, nogal wiedes, een waarheid als een koe.

Maar toen: 'Soms siddert er een aardbeving in je, of je bent bang dat er iets op je hoofd valt. Plotseling komt er iets in opstand tegen je verborgenheid, het jezelf wegsteken achter een houding.'

Waar haalde ze het vandaan? Ik wist dat ze gelijk had, dat het waar was.

'Wat raad je me aan?', vroeg ik voorzichtig.

Ze zei, 'Jij vraagt, hebben jullie mij wel gezien, en erkend? Ik vraag, heb je dat zelf wel gedaan? Het begin van genezing is ophouden jezelf te miskennen.'

In de jazz geldt de regel, je speelt of je speelt niet. Een beetje spelen is er niet bij. Dat geldt ook voor je eigen wet, je eigen lied. Volgens Cage bestaan wij uit toevalsmuziek. De bewuste intentie van de componist verving hij door het raadplegen van de I Tjing, of van vliegenpoep op een vel muziekpapier, of van radiostations op willekeurige golflengtes. Daar krijg je onverwachte samenhangen door, die onvermoede aspecten van jezelf laten zien.

De vraag is natuurlijk hoe kunst en natuur, doen en laten zich tot elkaar verhouden.

Altijd weer hetzelfde.